

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2441

Vragen van het lid **Inge van Dijk** (CDA) aan de Minister van Financiën over *het bericht «IMF maakt in analyse gehakt van Nederland koopkrachtfetisjisme»* (ingezonden 22 mei 2025).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 13 juni 2025).

Vraag 1

Bent u het eens met de conclusie van het IMF dat het Haagse beleid een draai moet maken van koopkracht naar investeringen, zoals beschreven in het FD?¹

Antwoord 1

Het demissionaire kabinet onderschrijft het belang van structurele investeringen in de Nederlandse economie. Zoals ook in de Miljoenennota 2025 is aangegeven, is structurele economische groei essentieel voor welvaart en houdbare overheidsfinanciën. Daarnaast zal het demissionaire kabinet in augustus stilstaan bij de koopkrachtontwikkeling van de verschillende groepen en een integrale afweging maken of en op welke manier het nemen van beleidsmaatregelen nodig is. Het is daarbij ook aan een volgend kabinet om verdere keuzes te maken in het vinden van een verstandig evenwicht tussen beide, met het oog op zowel korte- als langetermijnbelangen.

Vraag 2

Ziet u ook de dreiging van structureel lagere economische groei zonder zo'n draai? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De Nederlandse economie heeft zich de afgelopen jaren veerkrachtig ontwikkeld. Ondanks internationale onzekerheden en een krappe arbeidsmarkt is er sprake geweest van stabiele en aanhoudende groei. Ook voor de komende jaren voorziet het Centraal Planbureau (CPB) een gematigd groeipad. Tegelijkertijd vragen de vergrijzing op de langere termijn en de dalende productiviteitsgroei wel om gerichte keuzes om het verdienvermogen van Nederland op peil te houden. Ook de geopolitieke onzekerheden kunnen economische schade veroorzaken.

¹ <https://fd.nl/economie/1556610/imf-maakt-in-analyse-gehakt-van-nederlands-koopkrachtfetisjisme>

Het demissionaire kabinet heeft zich actief ingezet voor het versterken van het groeivermogen op de lange termijn. Een belangrijk onderdeel daarvan is het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarmee wordt niet alleen rust gecreëerd in het begrotingsbeleid, maar ook ruimte behouden om gericht te kunnen investeren. Tegelijk zet het demissionaire kabinet zich binnen de Europese Unie in het wegnemen van barrières op de Europese interne markt, verdere verdieping van de kapitaalmarktunie, om zo randvoorwaarden en toegang tot financiering en durfkapitaal voor innovatieve en snelgroeiende bedrijven te verbeteren die van belang zijn voor de productiviteitsgroei.

Vraag 3, 4 en 5

Hoe kijkt u naar de conclusie dat de Nederlandse economie op volle capaciteit draait, waardoor bottlenecks zoals de krappe arbeidsmarkt, het stikstofdossier en achterblijvende stroomvoorzieningen beginnen te knellen? Ziet u daarom ook de noodzaak tot hogere investeringen in onderwijs, infrastructuur, onderzoek en ontwikkeling, die de economie op termijn meer lucht geven en dus reële groei mogelijk maken? Ziet u eveneens de noodzaak van investeringen in economische groei om op lange termijn de overheidsfinanciën te versterken?

Antwoord 3, 4 en 5

Het klopt dat de Nederlandse economie momenteel op of nabij volledige capaciteit draait. Dat is in veel opzichten een gunstige situatie, maar het brengt ook uitdagingen met zich mee, zoals druk op de arbeidsmarkt, inflatie, fysieke ruimte en het energiesysteem. Ook de onderuitputting van begrotingsmiddelen van de afgelopen jaren – die voornamelijk plaatsvond op investeringsmiddelen – toont dat de overheid en markt qua uitvoeringskracht aan hun grenzen zitten. Het demissionaire kabinet heeft de afgelopen periode daarom stappen gezet om de begroting realistisch te maken. Ook heeft het demissionaire kabinet zich ingezet voor begrotingsdiscipline. Dat draagt bij aan het vertrouwen in het beleid en voorkomt dat toekomstige generatie worden opgezadeld met de rekening.

Vraag 6

Kunt u een opsomming geven van wat het kabinet op dit vlak momenteel aan langetermijnbeleid voert of voorbereidt, en daarbij een concrete planning meesturen?

Antwoord 6

Het overzicht en de planning van het langetermijnbeleid van dit demissionaire kabinet is terug te vinden in het Hoofdlijnenakkoord en het Regeerprogramma, de financiële vertaling daarvan in de Miljoenennota 2025 en de Voorjaarsnota 2026. Het is aan een volgend kabinet om nieuwe plannen te maken voor de lange termijn.

Vraag 7

Bent u bereid meer langetermijnbeleid te gaan ontwikkelen, dat aansluit op de scherpe economische analyses die u in de Miljoenennota 2025 (tevens startnota van het kabinet) heeft opgenomen?

Antwoord 7

Het demissionaire kabinet heeft reeds een toekomstgericht langetermijnbeleid gevoerd, zoals ook terugkomt in de Miljoenennota 2025. Dit beleid richt zich onder andere op het op orde brengen van de overheidsfinanciën, het verbeteren van de arbeidsmarkt en meer ruimte te geven aan ondernemerschap. Dit biedt een solide basis om de economische uitdagingen van nu en de toekomst aan te pakken.

Vraag 8

Is volgens u als econoom, een koopkrachtgericht begrotingsbeleid nog steeds nodig, en hoe beziet u vanuit een economisch langetermijnperspectief de kortetermijnmaatregelen, zoals huurbefriezing, besparingen op R&D en verlenging van de lagere brandstofaccijns, die hieraan volgens het IMF tegengesteld zijn?

Antwoord 8

Het demissionaire kabinet heeft, net als voorgaande kabinetten, ingezet op trendmatig begrotingsbeleid, waarbij aan het begin van de kabinetsperiode duidelijke afspraken worden gemaakt wat in een jaar mag worden uitgegeven (het uitgavenkader) en hoe hoog de beleidsmatige aanpassing van de belastingen mag zijn (het inkomstenkader). Daarbij weegt het kabinet verschillende keuzemogelijkheden zorgvuldig tegen elkaar af, waaronder de investeringsbehoeften en de noodzaak voor koopkrachtmaatregelen.

Vraag 9

Erkent u ook de door het IMF geschetste context van ondermijning van het investeringsklimaat door dalend ondernemersvertrouwen en de door de VS ontketende handelsoorlog, en bent u het met het IMF eens dat deze tijd vraagt om consistente overheidsmaatregelen die het vertrouwen versterken?

Antwoord 9

De internationale onzekerheid vereist dat we intern stabiliteit en voorspelbaarheid bieden. Consistent beleid – op onder meer belastingen, energie, regelgeving en arbeidsmarkt – is essentieel voor het behoud van investeringsvertrouwen.

Vraag 10

Wanneer komt u met de uitwerking van de motie van het lid Inge van Dijk c.s. over in kaart brengen welke investeringen het grootste hefboomeffect kunnen hebben op de Nederlandse economische groei en productiviteit?²

Antwoord 10

Tijdens het debat over de Najaarsnota in 2024 heb ik toegezegd deze motie zo te interpreteren dat publieke investeringen worden betrokken bij de Miljoenennota 2026 in de bredere context van de productiviteit en economische groei.

Vraag 11

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het debat over de Voorjaarsnota?

Antwoord 11

Ja.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 36 625, nr. 8.